WASHINGTON DC

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone: BArclay 7-4125

РІК LXVII. Ч. 219. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 15-го ЛИСТОПАДА 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 15, 1960 No. 219. VOL. LXVII.

КЕННЕДІ ПОСТУПОВО ОРГАНІЗУЄ НОВУ АДМІНІСТРАЦІЮ

Еллен Доллес і Едґар Гувер залишаються на своїх постах. Джордж Аллен зрезиґнував. Гаджес найменований секретарем торгівлі. Плянується уніфікація командування збройними силами. П'єр Салінґер новий пресовий секретар Білого Дому. Кеннеді переговорює з Ніксоном

Палм Біч. — Новообраний президент Джан Ф. Кеннеді, що приїхав сюди на двотижневі вакації, почав уже поступово організувати нову адміністрацію, що має разом з ним перебрати владу 20-го січня. Ще перед виїздом на вакації минулого четверга 10-го листопада, президент елект Кеннеді заявив під час першої формальної пресової конференції, що він просив директора Центральної Розвідчої Аґенції Аллена В Доллеса і директора Федерального Бюра Інвестиґацій Едґара Гувера залишитися на своїх становищах, на що вони погодилися, і таким способом буде „продовжуватися стабільність праці". Доллес працює в своїй ділянці від часів президентури Вудро Вилсона, а Гувер займає своє становище майже такий самий час. Кеннеді назначив на свого зв'язкового з Білим Домом Кларка М. Кліффорда, який свого часу був дорадником президентта Гаррі С. Трумана. Джеймс М. Лендіс, колишній декан правничого факультету при Гарвардському університеті має вивчати федеральні реґуляційні аґенції та старатися їх поліпшити. Крім нього на своїх дорадників обраний на пезид. Кеннеді покликав ще таких людей: 32-річний Теодор Чолкін Соренсон є „головним шефом штабу ідей" і його називають адміністраційним асистентом Кеннеді. Він дансько - російського походження. 35-річний П'єр Еміл Салінґер є пресовим секретарем Кеннеді. 36-річний правник Кеннет Р. О'Доннел і 37-річний Андрю Т. Гетчер найменовані дорадниками нововибраного президента; вони помагали йому в його теперішній і в давніших виборчих кампаніях. Директор Інформаційної Аґенції ЗФА Дж. В. Аллен зрезиґнував із становища. Аллен працював 30 років в державному департаменті. Тепер він залишає федеральну службу, бо йому запропоновули становище президента Інкорпорації Тютюнового Інституту.

12-го листопада президент-елект Кеннеді повідомив про першу свою номінацію на члена свого кабінету, вибираючи губернатора Норт Каролайни Лютера Г. Гаджеса на секретаря торгівлі. Гаджес був давніше промисловцем, під час цих виборів він грав визначну ролю в передвиборчій кампанії і подбав про те що деякі південні стейти голосували за демократів. Губернатор Гаджес є за те, щоб збільшити торгівлю з закордонними державами, він не є скрайнім політиком в цій ділянці. В політичних колах цікавляться, хто стане державним секретарем в уряді Кеннеді. Одні згадують Адлея Стівенсона і колишнього конґресмена Бовлса ,але добре поінформовані гадають, що Кеннеді зробить всім несподіванку, і наименує на це відповідальне становище когось, про кого ніхто не думає. Кеннеді має зустрітися з бразилійським президентом-електом Ханісм Квадросом і з німецьким канцлером Аденауером. Коли це буде, ще не є відоме, як заявив пресовий секретар Кеннеді П'єр Е Салінґер.

Дорадчий комітет президента - електа опублікував свої пропозиції, як треба зреалізувати організацію збройних сил країни, щоб було більше об'єднання оборонних зусиль. Цей комітет зорганізував Кеннеді під час виборчої кампанії. Згідно з пропозиціями цього комітету треба б скріпити владу секретаря оборони і зліквідувати секретарів окремих родів збройних сил (летунства, армії і фльоти), а замість них створити окремий пост підсекретаря оборони. Треба б зліквідувати численні пости асистентів секретарів в департамент іоборони. Замість голови об'єднаних шефів штабу, мав би бути один військовий шеф, який займав би пости і окремих шефів штабу і був би дорадником президента ЗДА і секретаря оборони. Ці пропозиції про зміну в адміністрації оборони є найважливіші від 1947-го року, коли зорґанізовано департамент оборони. Не є відомо, яке становище займе в цій справі новий 87-ий Конґрес.

Обраний на президента ЗДА сен. Джан Ф. Кеннеді із своєю дружиною Жаклін і 2-річною донькою Каролайн.

Кеннеді зустрічається з Ніксоном, щоб відновити приязні відносини з ним

Палм Біч, Флорида. — Пресовий секретар президента-електа Джана Ф. Кеннеді П'єр Салінґер повідомив, що в понеділок 14-го листопада Кеннеді відвідає віце-президента Ричарда М. Ніксона на острові Кі Біскейн, де Ніксон відпочиває після виборчої кампанії. Салінґер заявив, що не може сказати, чи Кеннеді запропонує Ніксонові якийсь урядовий пост, бо про це можна буде ґоворити пізніше. Покищо Кеннеді хоче поґратулювати Ніксонові за його виборчу кампанію і відновити ті приязні відносини, які були між ними впродовж їхньої 14-річної спільної праці в Конґресі. Кеннеді сам був ініціятором цієї зустрічі з Ніксоном і телефонічно з ним розмовляв на цю тему. Кеннеді має конферувати з губернатором Коннектикату А. Рібікоффом і з Адлеєм Е. Стівенсоном. Про що він говоритиме з ними, цього Салінґер не міг сказати. Можливо, що буде їм пропонувати пост в своєму кабінеті, але дехто заявляє, що Рібікофф не є зацікавлений в отриманні кабінетного становища, бо він хотів би бути членом Найвищого Суду ЗДА.

ЗДА випустили сателіта-шпигуна „Дісковерера XVII"

Вандерберг Ер Форс Бейс, Каліфорнія. — 12-го листопада о год. 3.42 пополудні за східнім соняшним часом летунство з успіхом випустило штучного сателіта „Дісковера XVII", який кружляє довкола Землі в полярному напрямку. Дві години після випущення цього сателіта - шпигуна ще не було певности щодо його долі, але після того часу летунство повідомило, що наземні слідчі стації на Алясці і Гаваях ствердили, що друга частина є в орбіті згідно з пляном. Друга частина сателіта важить 2,100 фунтів і вона має кружляти кілька разів денно понад країни, що є поза залізною куртиною. Найближчі сателіти цього типу матимуть великі телевізійні камери, які зможуть фотографувати військові об'єкти. Здається, що і „Дісковерер XVII" має важні інструменти, але летунство не виявило, чи він має фотокамери, або якісь інші інструменти. Цей сателіт, подібно як і інші його попередники, має кабіну, яку летунство старатиметься зловити десь в районі Гавайських островів, після того, як ця кабіна автоматично відірветься від другої частини сателіта. Цим разом кабіна має відлучитися від сателіта на знак із Землі, а попередніми разами вона падала згідно з автоматичним приладом, що був у ній. Досі вдалося зловити одну таку кабіну. Теперішній сателіт має поважні поліпшення в порівнянні з попередніми: 1. Летунство зможе припинити кружляння сателіта або змінити його орбіту, на випадок небезпеки для сателіта. 2. Нові сателіти будуть називатися „Аджіна Б", є 25 стіп завдовжки, 5 стіп в діяметрі і важать 2,100 фунтів після того, як спалилося пальне, що важило 12,900 фунтів.

Федеральний суд проти люїзіянської леґіслятури

Бетон Руж, Луїзіяна. — В стейті Луїзіяна починається боротьба між федеральним судом і стейтовою лігіслятурою за те, чи має бути здійснене об'єднання шкіл в місті Ню Орлінс. Шкільна рада в тому місті дозволила на те, щоб до одніеї школи в Ню Орлінсі допустити кількох кольорових учнів. Це мало статися вже в понеділок 14-го листопада. Стейтова лігіслятура не хотіла до цього допустити і на надзвичайній сесії ухвалила, щоб в понеділок не було шкільного навчання, бо в той день мали почагися ферії. Федеральний суддя Скеллі Райт видав зарядження, яке забороняє стейтовій леґіслятурі вмішуватися до розпорядження федерального суду. Голова Шкільної ради Ллойд Дж. Ріттер в Ню Орлінсі заявив, що школи будуть відкриті в понеділок 14-го листопада, і зарядив, щоб і учні і вчителі прибули до праці в понеділок вранці о год. 8:45. Губернатор Джіммі Г. Дейвіс є проти скасування шкільної сеґреґації. Його підтримують завзяті сеґреґаціоністи в стейті. Губернатор видав наказ поліції, щоб дбала про те, щоб в понеділок не відбулося шкільне навчання. Стейтова леґіслятура видала наказ учителям і шкільним властям, щоб в понеділок не починали навчання. Чим скінчиться ця боротьба, важко сказати.

„Тризуб" виграв, УСК програв з італійцями

Филаделфійський „Тризуб" виграв високо змагання з „Бруклин Італіянс" за першенство Американської футбольної Ліґи. Перемогою 5:0 закріпив „Тризуб" за собою перше місце в показнику Ліґи з точками 12:2 та воротами 31:7. Ворота в цій зустрічі, що відбувалися у Филаделфії 13 листопада „Тризуба" здобули: Яковина 2, Кампо, Ніс і Нога по 1. До перерви „Тризуб" вів 4:0 та мав ввесь час велику перевагу, яка могла при кращому використанні принести значно вищий вислід.

УСК Ню Йорк, тим часом втратив дві цінні точки у грі за першість „Великої Десятки", в якій він тепер займає третє місце. Дуже сильна дружина італійців „Джюліяна" перемогла УСК з вислідом 1:0. Зустріч, що відбулась в Ню Йорку також в неділю 13-го листопада в якій легко переважали в першій півгрі італійці, а в другій УСК-івці, вирішили несподівані ворота з вільного з віддалі 18 метрів. Нерішена найкраще відповідала б перебігові завзятих змагань дорогі точки. Неділя 13-го листопада була однак нещасливою тринадцятиною для УСК-у, бо перервала успішний похід дружини з чотирьома перемогами підряд.

Збірні Ліґи Стейту Ню Джерзі та Филаделфійської Футбольної Ліґи закінчили свою зустріч нерішеною 3:3. По обидвох сторонах репрезентантами своїх Ліґ були теж українці.

В Альжирі в Дні Перемир'я відбулись криваві демонстрації проти де Ґоля

Альжир. — Кілька тисяч демонстрантів, здебільша молоді, проводили ввесь день в минулу п'ятницю, яку в усій західній Европі святковано як День Перемир'я, бурхливі демонстрації проти альжирської політики президента де Ґоля. 70 демонстрантів арештовано і багатьох поранено, як теж багато поліціянтів було потурбованих, але — за офіційними ствердженнями — не було вбитих і ті демонстрації не мали характеру зорганізованого бунту, як це бувало двічі в Альжирі — 13 травня 1958 р. і 24 січня ц. р. Найбільше шкоди потерпіла станиця американської Інформаційної служби, будинок якої демонстранти здемолювали. Знищено яких 4 000 книжок і 600 фотографічних записів та платівок, вибито майже всі вікна та понищено внутрішнє влаштування. Шкоду обраховують на понад 10.000 дол. Генеральний делеґат Франції висловив американським властям офіційне співчуття і перепросив за цю подію. Понищено багато автобусів і авт. Зрештою, поліція опанувала ситуацію і не допустила демонстрантів до заволодіння ніодним державним будинком. У самому Парижі той день минув спокійно. Президент де Ґоль склав вінок на могилі Невідомого Вояка, а юрбу прилвних обраховують на кругло 45.000. Поліція, лякаючись заворушень, заарештувала „короткотерміново" коло 1.900 осіб зпосеред скрайньої лівої і правої групи. Найстарший у Франції військовою рангою маршал Альфонс П'єр Жуен демонстраційно не взяв участи в параді, потвердивши, що він хотів замаркувати свою опозицію проти альжирської політики де Ґоля, який ніби „вирікається" Альжиру.

Голова військової хунти в Туреччині усунув екстремістів від проводу

Анкара. — Ґенерал Семаль Ґурсель, голова турецької військової хунти усунув із її складу 14 військовиків і призначив на їх місце нових. Усі ці зміни переведено в неділю 13 листопада і вони мали бути, згідно з опінією політичних кіл, першим кроком до встановлення в Туреччині демократичного ладу. Семаль Ґурсель, який є головою турецької держави з часу усунення уряду прем'єра Аднана Мендереса, заявив у зв'язку із переорганізуванням військової хунти, що цей захід зроблено на вимогу турецьких збройних сил і що вже незабаром почне діяти турецьке Конституантне Зібрання, яке разом з керуючим тепер Комітетом Національної Єдности встановлять конституційний лад у країні. Комітет Національної Єдности, очолюваний ген. Ґурселем складається із 23 офіцерів і з цього числа Ґурсель звільнив більше як половину, бо 14 іменуючи на їх місце нових. Між усуненими є полк. Альпарслан Туркеш, блискучий вояк і політик, один з евентуальних кандидатів на майбутнього провідника Туреччини. Туркеш очолював у цьому комітеті групу екстремістів, які домагалися встановлення військової диктатури і радикальних реформ у країні. Новий Комітет Національної Єдности складається з консервативних і більш поміркованих

Дієм знову при владі у Південному В'єтнамі

Сайґон, Встнам. — Секретна поліція президента Встнаму Нґо Дінґа Дієма виарештувала політичних опонентів Дієма і зокрема усіх вишколених американцями офіцерів, що в п'ятницю минулого тижня започаткували були проти нього криваву револьту. Згідно з найновішими інформаціями, Дієм контролює внутрішню ситуацію в країні і здушив успішно спробу револьти. У проклямації до населення Встнаму Дієм обіцяв амнестію усім парашутистам, що брали участь в збройному наїзді на його резиденцію, виключаючи з-під амнестії тільки офіцерів, які були спричинниками і провідниками повстання. Водночас із цим Дієм обіцяв задовільну розв'язку внутрішніх економічних і політичних труднощів у країні. Провідники револьти, що залишилися неув'язнені, обвинувачують Дієма у зраді і в недодержані домови з ними, в якій він зобов'язався встановити у Встнамі тимчасовий військовий уряд.

Корнійчук очолює совєтську групу в розмовах про закінчення „холодної війни"

Ню Йорк. — Останніми днями відбулося тут кілька закритих зустрічей між групою совєтських науковців, письменників і діячів, що її очолює український підсовєтський драматург Ол. Корнійчук, і групою американських політиків і громадських діячів, зближених до обраного на президента сен. Джана Ф. Кеннеді. Темою цих розмов і дискусій мала бути можливість знайдення шляхів і способів для закінчення „холодної війни" й усунення розбіжностей у взаєминах між ЗДА і Совєтським Союзом. Зустрічі ці були фінансовані фундацією Форда і з американського боку брали в них участь дорадник сен. Кеннеді проф. Валт В. Ростов, колишній демократичний сенатор Вільям Бентон, Джордж Ф. Кеннан, кол. дорадник през. Айзенгавера д-р Арсон Ларсон і проф. Мозлі. В склад совєтської групи крім Корнійчука входили акад. В. Чіківадзе, Борис Полєвой, письменник, проф. Модест Рубінштайн, економіст, Борис Юткевич, фільмовий продуцент та інші. Члени совєтської групи відбули в п'ятницю 11 листопада зустріч з кол. нюйоркським губернатором Гарриманом.

Українська програма одною з найбільших атракцій на Міжнародній Жіночій Виставці

Ню Йорк. — Українська програма, як оцінювати по кількості публіки і оплесках, була одною з найбільших атракцій між мистецькими програмами багатьох національностей, що відбулись тут упродовж минулого тижня під час традиційної Міжнародної Жіночої Виставки у величезній залі Арморі при Парк евеню і 34-ій вулиці. Українська програма відбулася в найдогіднішому часі, бо в суботу, 12-го листопада, від год. 7 до 8-ої вечора. Усі місця на бальконах, що звичайно світять пустками, були заповнені. Програму започатковано співом українського національного гимну, після чого голова Українського Виставового Комітету п-ні Катерина Пелешок виголосила промову українською мовою, а п-ні Леся Різник, голова Окружної Ради Союзу Українок промовляла по-англійськи. У мистецькій програмі виступали хор і бандуристки під проводом проф. Романа Левицького і танцюристи під проводом Івана Флиса. Їхні виступи викликували ентузіястичні оплески численної міжнародної публики, якій під час цієї програми представлено також обрану раніше „Міс Україну", Керол Енн Буздиґан.

НІМЕЧЧИНА ДІСТАЛА ЛЕТУНСЬКІ БАЗИ У ФРАНЦІЇ

Бонн. — Західня Німеччина дістала від Франції також дві великі летунські бази для вишколювання членів щораз зростаючого свого військового летунства. Одна база буде на середземноморському острові Корсиці — місці народження Наполеона Бонапарте, — друга недалеко Марсей, на півдні Франції. Німецько-французькі переговори в цій справі велись віддавна. Спершу французи ставились неохоче до тієї ідеї, але змінили своє становище тоді, коли західньо - німецький міністер оборони Франц Йосиф Штравс нав'язав в цій справі контакти з урядом ґенерала Франка в Еспанії. Тоді ліві західні кола счинили крик, що ось нібн німці відновлюють давні зв'язки з „фашистською" Еспанією і що відроджується передвоєнний „фашистський бльок". Західня Німеччина вказувала на брак вишкільних баз і ґарантованого безпечного місця для своїх військових складів на перенаселеній території Західньої Німеччини, що безпосередньо сусідує з країнами комуністичного бльоку. Тоді Франція признала у себе Західній Німеччині терени для вишколювання наземних військ і тепер у Франції є вже 2,500 західньо - німецьких військовиків, що приготовляють терени для вишколювання рекрутів. Всі спроби французьких комуністів підбурити французьке населення проти тих німців — не вдалися. Французи пропонували спершу німцям летунські бази в північно - французькій Бретонії і в Альжирі, але Західня Німеччина не погодилась з таких причин: північно-західній французький клімат гострий і значно обмежує можливості переводити часті вишкільні лети легкими літаками, а в Альжирі партизанська війна погрожувала б втягнути німців у французько - арабський конфлікт. Спершу всі склади амуніції і бензини, потрібні німецькому летунству на згаданих базах на французькій території будуть в руках французів, та щойно ступнево німці будуть влаштовувати і вивіновувати свої власні склади. Західньо - німецький уряд вбачає у цій тісній французько - німецькій військовій співпраці найкращий контраргумент проти хрущовської демагогії, наче б Західня Німеччина мала мілітаристичні й реваншистські тенденції. Канцлер Аденауер особливо клав натиск на конечність порозумітись в цій справі з французами, тим більше, що він критично ставиться до політики французького президента де Ґоля у відношенні до Північно - атлантійського пакту (НАТО). Наприкінці минулого тижня Аденауер виголосив промову, в якій, не називаючи за іменем Франції ані де Ґоля, дуже рішуче виступав проти пропаґованої де Ґолем концепції цілком суверенних національних армій під власним командуванням і з власними штабами, а тільки пов'язаних союзом. Ця концепція — казав Аденауер — в нинішніх часах нереальна і у випадку атомової атаки збоку аґресора може дати катастрофальні наслідки. Тому Аденауер є за якнайбільшою західньо - европейською військовою інтеґрацією в рямцях бльоку НАТО і доказує це практично згаданими умовами з Францією.

СССР тероризує ОН при виборах до Рад Безпеки і Економічної

Об'єднані Нації. — Об'єднані Нації не всилі перевести цьогорічної зміни в двох найважливіших своїх постійних Комісіях — в Раді Безпеки і в Соціяльно-економічній Раді внаслідку шантажу збоку Совєтів, що вони не допустять до поширення цих Рад, як цього вимагають азійсько-африканські країни з уваги на побільшення членів Об'єднаних Націй, поки не буде прийнятий комуністичний Китай. З Ради Безпеки виступають цього року Тунісія, Арґентіна і Італія. На їх місце мають вибрати Чіле, З'єдинену Арабську Республіку і Потруґалію, але дві останні країни викликують деякі застереження, бо З'єдинена Арабська Республіка не послухала постанови Ради Безпеки про свобідний переїзд Суезьким каналом для всіх країн і бойкотує Ізраїль, а Портуґалія не хоче звітувати про свої колонії. Рада Безпеки має 11 членів і її хотіли б поширити на 14. Щоб перевернути „вето" Совєтів, треба на це двох третіх голосів Ґенеральної Асамблеї, а з уваги на численних поплентачів Москви трудно цього сподіватися. З уваги на всі ці труднощі Ніґерія зголосила в минулу п'ятницю несподіваний внесок, щоб відкласти вибір членів згаданих Рад. „За" тим внеском було 51, „проти" 38 а стрималося 9. Представник ЗДА Дж. Водсворт гостро заатакував Совіти, закинувши їм, що це вони винуваті у тому заколоті, а англійський представник Ормсбі Гор приєднався до того голосу, закинувши Москві, що вона хоче „спаралізувати" апарат Об'єднаних Націй. Представник Ніґерії оправдувався, що він і інші його однодумці думали тільки відкласти справу на короткий час, поки Політична Комісія не поладнає спорів у цій справі у своєму нутрі.

В АМЕРИЦІ

● **В новому 87-му Конґресі** буде одночасно дві жінки сенаторки, але вони сидітимуть по протилежних боках Сенату, бо одна є демократка, а інша республіканка. Пані Марґарет Чейс Смит є республіканкою, вона кандидувала на третю каденцію в стейті Мейн, де перемогла жінку - демократку пані Луцію Кормієр. Пані Нюберґер була призначена на сенаторку губернатором стейту Ореґон після смерти її чоловіка сенатора-демократа Ричарда Л. Нюберґера, а тепер її вибрано на повну 6-річну каденцію.

● **76-річний конґресмен-республіканець Джозеф В. Мартин** із Массачусетсу, був перевибраний на своє становище вже на 18-ту каденцію. Він є конґресменом вже 34 роки і довгі роки був провідником республіканців в Палаті Репрезентантів і спікером Палати, коли республіканці мали більшість в цій Палаті. Він сказав, що новий Конґрес матиме перед собою такі важливі справи, як мир або війна і справу запевнення добробуту в цій країні. Ці обидві проблеми не є партійними справами, тільки загально державними і світовими.

● **Сенатор Джан Ф. Кеннеді** став новим президентом ЗДА, і внаслідок цього має опорожнитися його становище сенатора. Демократи плянують, щоб сен. Дж. Ф. Кеннеді зрезиґнував ще перед 4-го січня 1961-го року, поки в стейті Массачусетс урядує демократичний губернатор Фостер Фурколо, бо 4-го січня перейме пост массачусетського губернатора нововибраний на цей пост республіканець Джан Волп, який міг би найменувати на цей пост сенатора республіканця.

У СВІТІ

● **У Східньому Пакістані,** в південній Азії, два ґураґани спричинили повінь та велике спустошення. Скількість людських жертв нараховують на сотні осіб. Американське військове летунство, стаціоноване на поблизьких базах, переводило рятункову акцію.

● **У Сеулі,** столиці Південної Кореї, 300 поміркованих і консервативних політиків, із них багато прихильників колишнього президента Синґмана Рі, відбули наради над створенням нової політичної партії, опозиційної до теперішнього прем'єра д-ра Джана Чанґа з Демократичної партії, яка проте не є одностайна. Лідером нової партії є колишній міністер фінансів Кім До-юн.

● **Французьке видавництво „Пльон"** надрукувало дві інформаційні брошури про нового президента ЗДА, про Ричарда Ніксона і Джана Кеннеді. Автором обох брошур є американський кореспондент великого паризького щоденника „Фіґаро". Видавництво згори рахувалося з тим, що з проголошенням висліду виборів в ЗДА — цілий наклад одної брошури, присвяченої невдачному кандидатові, прийдеться викинути на смітник.

● **У Мадриді** станули перед судом 10 видатних діячів із загально відомими прізвищами, оскаржених у поширюванні підривної пропаґанди та спробі творення забороненої політичної партії. Головною фіґурою серед тієї групи підсудних є Дон Франсіско Геррера, брат єпископа з Маляґи, адвокат і промисловець. Іншими підсудними є письменники, професори та професіоналісти. Майже всі вони були арештовані в рр. 1956-7, відсиділи по кілька місяців у в'язниці та вийшли на волю за порукою. Частина переслідуваних втікла за кордон. Всі вони — помірковані лібералі, здебільша монархісти.

● **В Індонезії** заборонено продаж і поширювання останнього недільного видання „Ню Йорк Таймсу". Редакція того щоденника пояснює, що вона здогадується, що індонезійські власті обурились на карикатуру, передруковану в „НЙ Таймсі" з одної голляндської газети, де президента Сукарна представлено в недуже прихильному світу, як він шантажує Захід Совєтами, а Совєти Америкою, щоб з обох сторін тягнути фінансову поміч.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Suns, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Трудна роля Кеннеді

Коли новий президент обійме урядування 20-го січня 1961-го року, він опиниться в дуже трудній ситуації. Надзвичайно складна ситуація, в якій працюватиме Джан Ф. Кеннеді, зумовлена не тільки існуючими дотепер проблемами внутрішньо-крайового і закордонного характеру, але й зобов'язаннями, що їх він прийняв під час своєї передвиборчої кампанії та вислідами самих виборів.

У внутрішньо - крайовій ділянці відомі наче „хронічні" болячки: проблема громадянських прав, себто сеґреґація - інтеграція на Півдні ЗДА, сільсько - господарські надвишки і нарікання фармерів на „ножиці" між цінами їх та промислових продуктів, боротьба робітничих спілок за нові соціяльні права, зокрема за зміну в їх користь закону Гартлі - Тефта, актуальне питання лікарської опіки для старих, проблема допомоги закордонові, проблема збільшення чи зменшення видатків на збройні сили та обслідування міжплянетних просторів, більша чи менша участь федеральних фондів у розбудові шляхів, шкіл, шпиталів — і т. д. і т. п. Всі ці справи виринають щорічно узв'язку з відповідними бюджетовими позиціями, незалежно від окремих зголошених з тих ділянок законопроєктів. Трудна роля Джана Ф. Кеннеді буде тут та, що він — за ствердженням навіть його найбільших прихильників — забагато обіцяв. Правда, передвиборчі обіцянки не є ще законопроєктами і самі американські виборці звикли дивитись на них скептично. Проте, рішучі заяви в користь значного підвищення сум на закордонну допомогу, на збройні сили, на допомогу фармерам і на державне суспільне обезпечення дадуть моральне право однаково Пентагонові, як могутнім робітничим та фармерським спілкам натискати на нову адміністрацію і ставити її в трудну ситуацію. Одним з головних передвиборчих закидів Джанові Кеннеді було те, що його програма сприяє інфляції. Він рішуче заперечив тому і заявив себе однаковим ворогом інфляції, як сторонники „твердої" фінансової політики. Не відомо, як він здійснюватиме заповідь дальшого економічного розвитку країни, щоб одночасно виминути перегони між звишкою платень і доріжні на предмети щоденної потреби та сприяти дальшій інвестиції капіталу в розвиток підприємств — без зросту коштів продукції. Не відомо теж, як можна буде бодай в частині здійснити згадані обітниці без зросту державної заборгованости, що відбувається коштом вартости доляра. Ці турботи виявляли економічні коментатори ще під час виборів — і підкреслюють їх й тепер.

Дальшою великою трудністю для Дж. Ф. Кеннеді буде ладнання з Конґресом. Вправді однаково в Палаті репрезентантів, як і в Сенаті більшість мають демократи — у Палаті репрезентантів 257 проти 175 при 5-ох нерішених та в Сенаті 64 проти 36, — але в обох палатах збільшили своє членство републіканці: в Палаті репрезентантів на 22 мандати і в Сенаті на 2. Можна згори передбачити бльокування консервативних демократів із Півдня з республіканцями. Воно утруднюватиме новій демократичній адміністрації переведення тих радикальних змін бюджетової і соціяльно - економічної політики, які грозили б потрясеннями в дотеперішній американській економічній системі. Це вийде напевне у добро країни. „Н. Й. Таймс" у передовій статті „Президентські вибори" стверджує, що хоч він був за Кеннеді, проте вітає мінімальну різницю голосів, що впали на обох кандидатів, бо воно спонукає нову адміністрацію до обережности та виминання будь-яких радикальних змін. Те саме потверджує Артур Крок у своєму коментарі.

Ще більші труднощі будуть в закордонній ділянці. „Ґратуляційна" депеша Хрущова із „надією" повернення закордонно-політичної ери Ф. Д. Рузвелта тільки утруднює ролю і завдання Джана Кеннеді. Ясно, Дж. Ф. Кеннеді не менший антикомуніст ані ж Р. Ніксон, а його заяви, що ЗДА воюватимуть за Західний Берлін та навіть занадто поквапне запевнення активного виступу проти Фіделя Кастра найкраще це характеризують. Такі залицянки, як депеша Хрущова, тільки мобілізують однаково републіканців, як консервативних демократів до натиску на Кеннеді, щоб він манїфестував свою протикомуністичну рішучість. Як це примирити з обітницями „поліпшення" міжнародної ситуації — теж не відомо.

Багато залежить від складу нового уряду, що його підбере новий президент. Треба сподіватися, що його доказаний великий організаційний талант продиктує йому і тут дібрати найбільш кваліфікованих осіб. Всі прикмети, що винесли його впродовж його тільки 14-річної політичної кар'єри на найвищий пост в країні, кажуть сподіватися, що він потрапить давати собі раду з усіми труднощами і перешкодами — для добра ЗДА і вільного світу.

Нові гроші в СССР

Населення Совєтського Союзу, в тому й Української ССР, стоїть перед далекосяжною і важливою зміною у своєму щоденному господарському побуті, а саме перед грошовою реформою, що має бути здійснена з днем 1-го січня 1961-го року, значить, уже за яких півтора місяця. З цим днем підсовєтське населення мусітиме виміняти курсуючі досі гроші на нові, з тим, що вартість нового рубля має рівнятися 10 дотеперішнім рублям. За цим же відношенням 1:10 — мали б бути встановлені і нові ціни на товарі щоденного вжитку і на цій базі має відбутися перерахунок заробітних платень, пенсій і всіх родів жеттєвого та майнового забезпечення.

Заповіджена і приготовлювана наполегливо грошова реформа викликала зрозумілу й оправдану тривогу серед широких мас населення СССР. Зміна валюти, якими причинами вона не була викликана, паде завжди важким тягарем на широкі маси робітництва, селянства і професійної інтелігенції і відбувається вона зправила не за рахунок держави, а коштом її громадян. З десятикратним підвищенням вартости грошей зростають непомірно особливо ціни на товари щоденного вжитку, передусім продаваних у роздріб. Водночас із цим завжди втрачають свої ощадності ті громадяни, які з тих чи інших причин не складали своїх ощадностей в державних касах, а тримали їх дома: більшість із цих щадників не матиме змоги, або буде боятися ці ощаджені гроші виміняти.

Щоб заспокоїти населення і розсіяти його сумніви і тривогу, совєтські офіційні чинники повели широку пропаґандивну і роз'яснювальну акцію, мовляв, людям нема чого боятися, все відбудеться „без будь-яких втрат для населення", із врахуванням інтересів і добробуту совєтських людей. Факт, що появляються ці вияснення в порядку відповідей на запитання трудящих і що їх треба безупину повторювати на сторінках совєтської преси, свідчить про те, що всі ці вияснення непереконливі і що вони не охоплюють цілости і всіх проблем господарського побуту людей.

З другого боку, безупинне підкреслювання в совєтській пресі, що „здійснювані заходи по зміні маштабу цін і заміні грошей ... сприятимуть дальшому удосконаленню радянської грошової системи і фінансів Радянського Союзу", говорить про те, що усі ці заходи спрямовані на дальше „викачування" народних грошей на розбудову совєтської мілітарної і пропаґандивної машини і що на них скористає тільки совєтська держава і совєтська бюрократія.

„УКРАЇНІЗАЦІЯ" АЛЬЖИРУ

Париж. — Так ось ген. де Ґоль виголосив свою четверту промову в справі Альжиру. Своїм змістом вона не приносить нічого нового; новість полягає в рішучості тону, якою голова французької республіки поставив на карту навіть долю режиму остаточно формулюючи свою розв'язку наболілого альжирського питання, що вступило в сьомий рік трагедії.

Ще 16-го вересня 1950 р. де Ґоль визначив основну лінію своєї альжирської політики: „Альжирія мусить бути правлення альжирцями при допомозі Франції, в тісному єднанні економіки, освіти, оборони й зовнішніх зв'язків". 29-го січня 1960 р. він підкреслив, що не може бути мови про „французьку Альжирію", бо вона мусить бути „альжирська". Спосіб переведення в життя цієї засади вирішать самі альжирці, без огляду на походження, коли на це буде змога, себто коли припиниться війна. Після волевиявлення населення, „я заанґажуюся до кінця у проведення" цього волевиявлення.

Ще раз потвердив він це 5-го вересня ц. р., заявляючи, що волевиявлення населення Альжирії може бути за майбутнє з Францією, або проти неї, але він не має сумніву, що населення заявиться за самоуправою в тісному зв'язку з Фрацією. 4-го листопада 1960 р., наче б відповідаючи на закиди лівиці й правиці, він заявив, що Альжирія може бути тільки під управою альжирського уряду, а не під управою метрополії. Навіть увів новий елемент: говорячи про спільні справи, він згадав про економіку, освіту й оборону, але не назвав зовнішніх зв'язків.

Це дало підставу правому часописі „О-з-Екут" сказати, що де Ґоль пішов на „українську Альжирію", тобто на будову альжирської держави за совєтським зразком: автономний уряд, який навіть має своє представництво в ОН, але не має своєї армії, ні своєї економіки. Часопис слабо поінформований щодо положення УССР, але правильно вважає, що коли б не насилля Москви, то Україна багато створила б свого. При тому він висловив ще правильнішу думку, що ледви чи Франція потрапить так заперечувати теоретичні права автономного альжирського уряду, як це вміє робити Москва в Україні й у всіх інших „союзних республіках".

Поминаючи поінформованість „О-з-Екут" щодо положення України, аналогія доволі правильна, коли брати правний бік справи, бо фактично „союзна альжирська республіка" мала б далеко більше прав, як має УССР. А коли так, то нічого дивного, що цією пропонованою де Ґолем розв'язкою зовсім невдоволені альжирські самостійники, як невдоволені українські самостійники совєтською „розв'язкою".

Нічого також дивного, що цією розв'язкою невдоволені крайні праві, так би мовити, французькі чорносотенці, як невдоволені формою УССР московські чорносотенці. Вони бо вважають, що Альжирія „іскони французька земля" і такою повинна залишитися, а альжирські мусульмани повинні бути „частиною французького народу", яко же це „всьо равно", і тому „альжирський потік повинен влитися у французьке море", як можна парафразувати слова Пушкіна щодо „слов'янських потоків", що повинні були злитися в спільному „русском море".

Та не захоплений цією розв'язкою і альжирський мусульманський загал. Свідомішим бо надто ясно, що коли б підпілля скапітулювало, то Франція може вступити від згаданих своїх обіцянок; а найменш свідомим ясно, що коли ця розв'язка не задовольняє підпілля, то про перемир'я і кінець війни годі говорити. Не захоплені й сусіди Альжиру, які визнають єдиним фактичним репрезентантом Альжирії сучасний провід підпілля, який у дальшій боротьбі спиратиметься на допомогу Москви й Китаю, а це несе з собою небезпеки „індокитайського" закінчення всієї справи, і то не лише для Альжирії, але й для Тунісії та Марокко.

А де Ґоль цим разом „заанґажувався до кінця" і виглядає, що від свого заанґажування не відступить. Говорив він про „зґраї" тих, що не хочуть компромісу, й до тих зґрай зараховує він однаково непримириме підпілля, як і праві французькі кола, що домагаються „французької Альжирії". Заявив, що свою думку проведе в життя, бо на це має нову конституцію, яка дозволяє йому розв'язати парлямент, провести референдум і навіть в крайньому випадку правити державою без парляменту, використовуючи §16., який передбачає диктаторські повновласті для голови держави.

Навіть права преса каже, що годі собі уявити правлення державою за §16-им конституції, не порушуючи тієї конституції. Можна собі уявити, що скаже ліва преса.... А найгірше, що де Ґоль не вічний, йому вже 70 років.

Не будемо тут повторювати, що альжирське питання не легке до розв'язання. При признанні Альжирії повної самостійности, треба б забрати понад мільйон французів, відрізати собі доступ до нафти в Сагарі, а при тому залишити на ласку підпілля також чи не мільйон альжирців - мусульман, які співпрацюють активно з французами й завтра були б суджені як зрадники.

Це останнє важне з правного, політичного й престижевого боку. Адже Франція не може залишити своїх „коляборантів" на призволяще, тим більше, що це не коляборанти в клясичному цього слова значенні. Багато з них стояли в рядах французької армії під час останньої війни, коли обов'язку цього ніхто не ставив під знак запиту.

Цієї точки проблеми не можуть ставити під знак запиту навіть союзники Франції. Але одночасно ті союзники не можуть не рахуватися з тими африканськими державами, які стоять за самостійність Альжирії. Америці не буде легко зайняти остаточне становище, коли доведеться його займати в обличчі червоної небезпеки, яка стає в північній Африці незвичайно акутною. Коли важко Америці зайняти становище, то як же важко де Ґолеві, який має проти себе також внутрішній фронт правих, що думають категоріями чорносотенців.

Так виглядає справа „українізації" альжирського питання, проголошеної де Ґолем 4-го листопада. В хвилині, коли пишемо цей допис, ще нема відповіді проводу підпілля. Та ця відповідь, як і зреферування дальших відгуків французької опінії на останню промову де Ґоля, хай вже будуть предметом чергового допису. Америка лежить далеко від Альжирії, але в наші часи не так вона вже й далеко. Тому цим справам і український читач в Америці повинен віддати відповідну увагу.

О. Д-вич

УКРАЇНСЬКИЙ ВІЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Приїзд Ректора Українського Вільного Університету проф. д-ра І. Мірчука до ЗДА й Канади знов нагадує нашому громадянству про головну цитаделю української науки на еміграції, бо саме такою цитаделею є Український Вільний Університет у Мюнхені, майже на границі вільного світу, перед залізною заслоною. Може стало вже утертою фразою, що західній світ у своїй боротьбі проти московсько - імперіялістичного большевизму потребує ідеологічної зброї аж ніяк не менше, як атомової. Але тут доречно ще раз повторити це твердження, підкресливши, що УВУ є саме тим осередком, де творяться найглибші підвалини для ідеологічної боротьби західнього світу проти Москви, бо підвалини ці є істотою своєю наукові. Тут формуються істини, окреслюються поняття, накопичуються факти, що можуть стати і вже стають наймітнішою зброєю у змагові двох світів.

Боротьба з московським большевизмом потребує духової глибини. Її не можна звести до пропаґанди. Духову глибину нашій боротьбі дає наш УВУ.

Якщо б шукати найхарактеристичніших прикмет, які об'єднують професорсько-викладацький колектив УВУ в одне ціле, то тут, крім щирого патріотизму і відданости своїй науковій праці, ще треба відзначити й духову непримиренність щодо московсько-большевицького світу. Сьогодні, коли об'єктивну науку на Україні ліквідовано, коли навіть Академія Наук УССР цілковито пристосовує свої пляни до виконування семирічки, кожна навіть чисто академічно опрацьована в нашій альма матер тема є викликом большевицькому світові, бо саме в цій академічності є найглибший „зв'язок із життям", з одвічним життям нації, яке ворог так хотів би перекреслити.

Від ряду літ діяльність УВУ звузилася, але той, хто пробував з цього приводу стати на точку зору безнадійного песимізму, зробить непоправну і шкідливу помилку.

Частина професорів (47 осіб) у зв'язку з виемігруванням з Европи, дістала відпустку на необмежений час, але значний відсоток цих діячів науки підтримує активний зв'язок з Університетом, беручи участь в університетських виданнях, пишучи рецензії на дисертаційні праці, приймаючи іспити від магістрантів і докторантів, які перебувають за океаном, тощо.

Европейський професорсько-викладацький осередок нараховує 24 особи. Практично це означає, що основні українознавчі фахи заступлені европейською групою професорів (історія української літератури, українське мовознавство, історія української філософії, історія України, географія, економія, правничі науки). В останньому п'ятиріччі европейське професорське ядро поповнилося двома молодими силами, на найближчий час намічено включити ще трьох молодих науковців.

Через відплив основного масиву української еміграції за океан університет не має широкого кадру студентства, тягар праці перенісся тепер на наукову діяльність, однак навчально-педагогічна діяльність триває. В останньому десятилітті УВУ закінчили 169 осіб. Є це люди, що не раз позакінчували вже інші університети, а тепер вчаться на останніх семестрах УВУ, щоб здобути собі тут маґістерський або докторський диплом. Значна частина цих студіюючих здобула вже ті чи інші поважні становища в суспільній драбині, але кожен з них вважає за честь удосконалити свої знання в УВУ, простудіювати українознавчі дисципліни й написати дисертацію на українознавчу тему. Та й не дивниця! Університет в академічних колах має добру репутацію і управнений нарівні з німецькими університетами, професори дбають про те, щоб кожному студентові дати індивідуальну допомогу в студіях у такій мірі, в якій не спроможні допомагати студіюючим в німецьких університетах, де відвідування викладів масове. Студенти УВУ — це люди різних національностей: українці, поляки, чехи, словаки, німці, жиди, мадяри, серби, козаки та інші. Але ніхто з них не може закінчити УВУ, не обізнавшись з тими чи іншими українознавчими дисциплінами. Так твориться навколо української справи коло чужонаціональних симпатиків, які в чужинних елітах плекатимуть атмосферу зрозуміння до України та її аспірацій. Але на цьому педагогічна діяльність Українського Вільного Університету не обмежується. Раз-у-раз наші професори виступають з викладами в чужинних високих школах і університетах. Минулого навчального року професори Мірчук, Орелецький, Кульчицький, Студинський, доц. Кратохвіль прочитали ряд викладів у Високій Технічній Школі у Штутґарті. Проф. Бойко мав виклади в Майнцькому університеті, в Авсляндінституті в Ґермерсгаймі тощо.

Наш університетський осередок плекає тісні академічні зв'язки з чужинним університетським світом. Спільна наукова сесія з люванським університетом (тематика українська!), участь в між-університетських наукових з'їздах в Больцано, найтісніша співпраця з Міжнародною Академією Наук і Письменства в Парижі — ось приклади, які свідчать про діяпазон зв'язків. Професори УВУ знані в чужинному світі й через свої публікації. Книгу Ректора проф. І. Мірчука „Історія Української Культури" (німецькою мовою) надрукувало визначне німецьке видавництво "Isar-Verlag", що спеціялізувалося на східньоевропейській проблематиці. Розвідка проф. Бойка „Шевченко і західньоевропейські літератури" знайшла собі місце на сторінках славного наукового періодика "Slavonic Review", що його видає лондонський університет, а славістичний журнал "Comparative Literature", University of Oregon, 1958, Vol. X, No. 4 дав дуже позитивну оцінку цієї праці.

УВУ в останньому п'ятилітті розгорнув велику видавничу діяльність. За цей час вийшли з друку: Основні проблеми історії України — проф. Б. Крупницький; Цивільний процес — Переґінець А.; Папа Пій XII (Збірник); Науковий Збірник Українського Вільного Університету т. VI (Ювілейне видання); Наукові Записки ч. I; L'Ukraine dans le cadre de l'est Europeen (Збірник); Український Вільний Університет — короткий огляд; Історіознавчі проблеми історії України — Крупницький Б.; Заселення південної України в половині XVIII ст. ч. I (Заселення Нової Сербії та Слов'яносербії — Полонська-Василенко Н.; Заселення південної України в половині XVIII ст., ч. II (Заселення Новоросійської губернії) — Полонська-Василенко Н.; Наукові Записки ч. 3. Тепер в підготові 4-те число „Наукових Записок". Розгортається праця над книгою „Україна і Москва", річ, яка має з'явитися англійською мовою. Все це відрадні показники невтомної і жертвенної праці. В наступному році минає 40-літній ювілей УВУ. За сорок років проброблено величезну роботу. Не буде ніяким перебільшенням сказати, що більша частина духових починів на еміграції поставала чито від професури Університету, чи від вихованців його. Університет заслуговує на всебічну підтримку. Треба, щоб українське громадянство вкладом свого гроша підтримало нашу заслужену наукову інституцію. Бо тільки спільна підтримка всієї нашої громади зможе забезпечити для УВУ перспективи існування й дальших успіхів.

Ю. Б.

Ріст економіки ЗДА

Ню Йорк. — У зв'язку з цьогорічними виборами порушували справу росту економіки ЗДА, і варто приглянутися, що на цю тему говорять факти і числа в таких ділянках господарки країни, як ощадності, життьові забезпечення, роздрібний продаж товарів та прибутки робітників і вартість акцій на нюйоркській біржі. Товариство Американських Банкірів стверджує, що в 1952-му році число осіб, які мали ощадності в банках, виносило 68,031,000, а в 1959 воно збільшилося до 83,540,000. Число ощадностей в 1952 році було $63,200,000,000, а в 1959 році — $100,800,000,000. В тому самому році число забезпеченевих поліс зросло з 218 мільйонів до 274 мільйонів, а вартість тих поліс збільшилася з $276 більйонів до $542 більйонів. Вартість акцій на біржі в Ню Йорку в 1952 році виносила $120,500,000,000, а в 1960 році — $396,700,000,000. В 1952 році особисті прибутки американських робітників виносили $273 більйони, а в 1960 році — $408 більйонів.

Інж. А. Вільшенко

НОВИЙ ХЕМІЧНИЙ СЛОВНИК

(3)

На жаль, однак, у назвах цих же елементів і сполук існує до нині велика розбіжність поміж окремими мовами, — факт дуже шкідливий як з наукового так із практичного пункту зору. Коли взяти до уваги феноменальний просто розвиток хемії та хемічної технології за останнє століття, а зокрема за час від першої світової війни (тепер відомо около пів мільйона різних хемічних сполук і гасло їх росте з кожним днем), стає очевидним, що якнайтісніший контакт між поодинокими націями у ділянці хемічної літератури є необхідний. Хемія сьогодні є наука обсягом така широка, а в поодиноких своїх ділянках така спеціялізована, що конечною передумовою всякого поступу є потреба знати, що в даній ділянці вже зроблено та записано в хемічних журналах всіх культурних народів.

Для взаємного порозуміння і швидкого обміну інформаціями треба спільної хемічної мови — міжнародної номенклятури. Почавши від Лявуазьє у XVIII столітті творці хемічної номенклятури на Заході опиралися, в основному, на латинській та грецькій мовах у творенні нових хемічних назов. Одначе німці, а також слов'янські народи, переймаючи ці нові назви до власного вжитку багато із них „націоналізували", що, як показалося пізніше, було непотрібне, а то й шкідливе з пункту зору уніфікації наукової термінології. Це ународовлення ішло шляхом перекладу латинсько - грецького терміну, напр. латинське Oxygenium (анг. Oxygen, французьке oxygène) дало німецьке Sauerstoff, російське — кислород, українське — кисень; латинське Carboneum (анг. carbon, фран. carbone) дало німецьке — Kohlenstoff, російське — углевод, українське — вуглець. В окремих випадках для назви елементу вжито вигаданого терміну, зовсім не зв'язаного з клясичною назвою напр. польське tlen для Oxygenium, німецьке Stickstoff для Nitrogenium. Щодо сполук хемічних елементів, то заходи пристосувати їх назви до духа поодиноких мов, підсилені націоналізаційним нахилом тогочасних науковців, дали теж дуже великі розбіжності в назвах.

Так напр. дуже проста сполука — звичайна сіль, з хемічною формулою NaCl має назву по-англійськи — sodium chloride, французьки — chlorure de sodium, німецьки — Natriumchlorid, російськи — хлористый натрий, польськи — chlorek sodu.

І в українському першому проєкті хемічної номенклятури В. Левицького, відбивається дух цього часу — гін до ународовлення. Маємо тут переклади латинсько - грецьких термінів як напр. анґідрид на безводник, гідроксил на воднекисень, перокcид на надокис; маємо українізовані закінчення напр. англійське і німецьке chlorid (e) на хлорак, англ. — франц. — німецьки chlorat (e) на хлоран.

В той час, одначе, і противний погляд, в саме думка, що хемічна номенклятура повинна бути міжнародна, була захищена в українській науці. Цей погляд видвигнув хемік світової слави проф. Іван Горбачевський. Він, в 1905 році, писав, що хоч ..... і термінологія міжнародна не є ідеально добра, гарна, ані зовсім відповідна, але коли уживається загально і не дає причин до непорозумінь, треба сї тримати ся". Це був погляд, як на цей час, далекозорий. Бо хоч у ділянці органічної хемії праця над уніфікацією номенклятури дала вже поважні успіхи в 1892 році (так звані Женевські Правила, прийнят Міжнародним Хемічним Конґресом), в неорганічній номенклятурі навіть ще декілька десятків років тому не було однозгідности між поодинокими народними системами.

У словнику О. Курило цей спір поміж народною і міжнародною номенклятурою розв'язано компромісово, подаючи поруч себе обидві назви як однаково рекомендовані із такою заввагою: „Підкомісія гадає, що вже саме життя покаже, який принцип в термінології та науковій мові переможе, принцип народний чи принцип міжнародний..." За неповні два десятки років, що минули від написання тих рядків до Всеукраїнської наради, життя показало українським хемікам необхідність уніфікації хемічної номенклятури на світову скалю. В передмові до словника С. Зенкевича сказано: „Думка переважної більшости хеміків України, безперечно, за те, що, складаючи українську хемічну номенклятуру, слід орієнтуватися на номенклятуру інтернаціональну". — (Підкреслення автора).

Цю думку і послідовно проведено у постановах Наради та у словнику, відкидаючи як пережиток синонімну народну номенклятуру хемічних сполук та пристосовуючи до української мови міжнародну хоч із зрозумінням, що вона ще не зовсім завершена і остаточна. Бо номенклятура (як і взагалі мова), не є мертва річ, а вона росте, доповнюється і міняється в міру того, як обрії хемії поширюються.

Таке рішення Наради показує зрілість і далекозорість її учасників. В час культурного відродження, коли загальний напрямок був — до народу і всього народного, — наші хеміки показали зрозуміння цього, що зайве проявляти національний патріотизм чи гордість дорогою націоналізації номенклятури в науці, коли саме світова уніфікація, спільна наукова мова може принести більше користи для нації. Час і зусилля знову ж витрачені на творення і вивчання подвійної номенклятури можна багато ліпше використати.

У хвості за „передовою наукою"

З розгромом „українізації", орієнтацію на „міжнародне" у нашій хемічній науці заступлено орієнтацію на „передову російську науку".

Російська хемія, як взагалі російська наука, стояла й стоїть на крайно націоналістичному становищі. Один із найвизначніших російських хеміків, Ломоносов, геніяльний вчений за словами підсовєтських шкільних підручників, виявив, наприк., свою велику наукову „об'єктивність" у ствердженні: „Володар багатьох мов, російська мова стоїть на багато вище від усіх европейських мов, не тільки засягом країн де вона панівна, але також через її всеобіймаючість і багатство" (Mario Pei, loco cit.).

СВОБОДА SVOBODA

SUBSCRIPTION RATES:

One year	$ 12.00
Six months	6.25
Three months	3.25

Jersey City & Foreign Rates:

One year	$14.00
Six months	7.50
Three months	4.00

For UNA members monthly 65¢.

ПЕРЕДПЛАТА:

На рік	$12.00
На пів року	6.25
На три місяці	3.25

В Джерзі Сіті і закордоном:

На рік	$14.00
На пів року	7.50
На три місяці	4.00

Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Українська Кредитова Спілка в Рочестерії, Н. Й. розвивається

Місяць жовтень — це місяць кредитової кооперації, в якому всі кредитові спілки в Америці відзначують перші основи кредитової кооперації, яку почато 1949 р. в Німеччині.

Для Української Кредитової Спілки в Рачестері цей місяць є не лише місяцем, в якому вона відзначує „Міжнародний День Кредитової Кооперації", але і місяцем, коли вона святкує річницю свого існування. Сім років тому, 1-го жовтня 1953 р. почала свою діяльність Українська Кредитова Спілка в Рачестері.

З того приводу варта зробити деякі підсумки та порівняння про рух членства в нашій кооперативі, про ріст її оборотових фондів та про її діяльність. Розвиток і вислід господарської діяльности УКСпілки залежить від її членів. Тож в першу чергу погляньмо, як вона зростала в членстві.

За перший рік свого існування вона здобула 124. В другім році існування, 1955, вона мала вже 225; в 1956 — 341; в 1957 — 436; в 1958 — 544; в 1959 — 632; в 1960 — 745.

Вона річно зростала на 105 членів. Цей приріст членства в нашій кооперативі був вищий від пересічного зросту в членстві американських кредитових спілок. І хоч цей приріст нас ніколи вповні не задовольняє, бо наші можливості були б більші, то все таки годиться підчеркнути, що за короткий час, УКСпілка виросла в найбільшу українську установу в Рачестері. Сьогодні УКСпілка об'єднує в своїх рядах 745 громадян з усіх середовищ української громади з майном оборотових фондів $412,000.00

Вона вже відограє поважну ролю в господарськім житті нашої спільноти. Наші люди не мусять вже шукати кредитів, ані вкладати свої гроші до різних установ, бо своя рідна Спілка дає їм завжди приятельську обслугу і дешевий кредит. Щоб коротко зілюструвати, як УКС виросла, подамо цифри, які самі за себе говорять.

Майно — оборотові фонди УКСпілки зростали так: 30. 9. 1954 р. УКС мала $10,367; 1955 — $41,158; 1956 — $114,708; 1957 — $175,370; 1958 — $251,546; 1959 — $335,738; 1960 — $412,796.

Уділи, себто ощадностеві вкладки членів збільшувались та: 30. 9. 1954 р. було в УКС $10,251 уділів; 1955 — $39,982; 1956 — $11,274; 1957 — $168,480; 1958 — $249,530; 1959 — $323,230; 1960 — $399,077.

Позичкова діяльність УКСпілки представляється так: в 1954 р. було на позичках $6,326; 1955 — $32,415; 1956 — 74,922; 1957 — 121,780; 1958 — $162,273; 1959 — $201,159; 1960 — 305,570.

Як бачимо, кожний рік позначувався поважним зростом членів і майна УКСпілки. Варто відмітити, що в Рачестері є 40 кредитових спілок, з яких кілька вже давно перейшли мільйон долярів оборотових фондів, але наша УКСпілка, хоч належить до молодших спілок, то своїм членством і майном стоїть вже в ряді перших 10-ох найбільших спілок міста. Цей факт можемо уважати за поважний успіх і тим ми гордимося перед іншими американськими кредитовими спілками і перед іншими національними групами, багато з яких не мають своїх рідних установ, таких, як наша УКСпелка.

Хоч ми ніяким чином не відстали позаду інших, але наші успіхи могли б бути кращі, бо на це ми маємо всі можливості і спроможності. Коли нараховуємо, що в Рачестері є кругло 10,000 українців, то ще велика кількість наших людей стоїть поза рямками нашої кредитової кооперативи, і їх треба пробувати присднати до нашої кооперативної родини.

Своєю працею і обслугою УКСпілка заслуговує на повне довір'я і підтримку українського громадянства Рачестеру. Нашим обов'язком є допомогти стати їй більшою і сильнішою. А зможемо це зробити, коли всі масово впишемося в її ряди та станемо активними членами. УКСпілка платить найбільш сприятливі відсотки, бере найнижчі відсотки від позичок, дає безплатне життєве забезпечення до $1000 — на ощадностеві вкладки, і обезпечує позички, що на випадок смерти або втрати працездатности члена позичку сплачує асекураційне товариство. А найголовніше, дає своїм членам приятельську обслугу.

Господарка в УКСпілці є ощадна і обережна, при чому керівні органи завжди керувались виключно добром своїх членів.

З прибутків видавано найбільше на виплати дивіденд і забезпечення вкладчиків та позичковців, бо це конечне і корисне для наших членів. Члени одержували не лише добру дивіденду від вложених грошей, але також вже кілька спадкоємців померлих членів дістали асекурацію по $1000, або менше, в пропорції до суми вложених їх уділів, за яку премію платила УКСпілка із своїх прибутків.

Також кілька членів, що втратили працездатність, одержали вже поважні суми грошей на сплату позичок в часі їх нещастя.

Про свою фінансову господарку УКСпілка докладно інформує своїх членів і громадянство на сторінках „Інформативного Листка", що його випускає що кварталу. Вже шостий рік ми його видаємо і роздаємо безплатно серед українського громадянства.

Кредитова Спілка — це власність усіх членів, створена для їхньої взаємної допомоги. Кожний член має право голосу і він може бути обраним до її проводу і своєю працею може причинитися до її розбудови. УКСпілка показала вже практичні користі, які має поодинокий громадянин, стаючи її членом. Розбудовуймо власний капітал з допомогою УКС. Спитайте себе, якщо ви ще не є членами, чому стоїте осторонь своєї рідної установи, а як ви є членами, спитайте і провірте себе, чи ви є добрими і активними членами, чи підтримуєте свою установу, чи користуєтесь з її услуг і чи присднали для неї одного нового члена.

За найближчу ціль УКСпілка ставить собі осягнути статус півмільйонової установи з тисячу членами. Коли це зробимо і зробимо зараз, то виконаємо наш обов'язок не лише супроти рідної Спілки, але супроти цілої нашої громади Рачестеру.

Володимир Гавриляк

Міннеаполіс вшановує пам'ять С. Бандери

Першу річницю трагічної смерти провідника ОУН Степана Бандери відзначило українське громадянство церковними молитвами та святочною академією.

В суботу 15 жовтня о год. 8 вечора відправлено в церкві св. Константина панахиду за спокій душі бл. пам. Степана Бандери. Панахиду правив о. Дорош, виголосивши глибоку змістом проповідь. Співав мішаний хор під управою проф. Р. Ставничого. Церква була виповнена вірними. ЮСУМ та СУМА прибули зорганізовано в одностроях.

В неділю 16 жовтня заходами місцевого Відділу ООЧСУ та Осередку СУМА влаштовано в авдиторії школи св. Константина святочну академію. В програму академії, що її відкрив пан Пишко (СУМА) входили: святочна доповідь про революційну політичну діяльність Степана Бандери в перспективі її історичного значення для цілої української нації в боротьбі проти всіх окупантів України. Доповідь виголосив М. Тютюник.

В другій частині були дві деклямації, які виголосили панна Муха та пані І. Корсунська. Жалібний марш Шопена на піяно відіграла п. Сокольська. Спільну рецитацію в опрацюванні пані О. Карпяк-Бенцаль виголосили ЮСумівці; хор Юного СУМА під управою інж. Я. Карпяка відспівав дві упівські пісні, а мішаний хор під управою проф. Р. Ставничого та при музичнім супроводі пані Т. Гринишин і пана Олега Левицького відспівав три пісні. Академію закінчено співом українського гимну.

Я. К.

Праця — варта уваги

(Міннеаполіс-Сен Пол, Міннесота)

В жадному випадку не можна пропускати добрих діл, про них треба сказати українському громадянству.

Хор „Дніпро" в Твин Сити є цією організацією, яка помимо своєї невпинної праці знайшла час і енергію допомогти іншим. Управа хору „Дніпро" заохотила і дала наймоподшим членам хору самостійно влаштувати пікнік. Молодь з запалом взялася до праці. Старалась зробити все якнайкраще, щоб задовольнити присутніх на пікніку. Були цікаві гри, смачний буфет, а на закінчення палили ватру на тлі чудового озера, співали українських народних пісень. При завзятті, впертості, помочі старших членів хору та вирозумілості громадянства пікнік вдався, нагородив його організаторів.

Половину приходу з пікніку в сумі дев'ятдесяти долярів хор вислав Капелі Бандуристів. Цього року це другий пікнік хору. З першого вислано $65.00 також Капелі Бандуристів. Цей культурний вчинок вартий наслідування. Надіюсь, що за цим прикладом підуть інші організації.

Хор „Дніпро" є активним цілий рік. В його праці не заваджає літня спека, ані великі морози. Тепер при хорі зорганізовано „Драматичну Студію", до якої належить багато молоді. Це єдина студія в Міннеаполіс-Сен Пол.

Всі члени пильно працюють, але найбільша заслуга дириґента о. М. Бриня та голови хору інж. І. Яновича. о. М. Бринь вкладає в цей хор всі свої сили, а його знання й лагідність збільшують число членів хору. Голова хору інж. І. Янович своїм організаційним хистом, безупинною працею, толерантністю й вирозумілістю тримає хор на високому культурному рівні.

Леся Г.

Фортепіяновий Речиталь Б. Садовського в Клівленді, Огайо

Заходом Українського Музичного Інституту в Клівленді відбулася 23 жовтня цікава музична імпреза. Тим разом молодий елев УМІ Борис Садовський, син відомого дириґента хору „Дніпро" п. Евгена Садовського, а визначний учень пані професорки Марії Грушкевич, дав свій перший Фортепіяновий Речиталь в Українському Народному Домі.

Багато місцевих громадян, зацікавлених музикою, виповнило залю в очікуванні першого виступу Бориса, який від дитинства проявляв велику музикальність. Вже від 7-го року життя почав він науку гри на фортепіяні, а по сімох літах інтенсивної праці над собою, своїм першим концертом виявив ще й великий музичний талант.

В програму, зложену з двох частин, входили такі музичні твори: Черни Етюд ц-моль, Бах „Три голосова інвенція ц-моль", Скарлатті „Соната е-дур, і ц-дур", Гайдн „Соната д-дур", Геллер „До побачення Тарантелля", Мек Довелл Шкотська поема, Мусерґський — Гопак, Прокопієф Прелюд ц-дур, Барток Танок медведя, Людкевич Похорон отамана, Богданов — Дударик, і Шуберта Емпромпті оп. 90 ес-дур.

У виконанні цієї програми Борис Садовський проявив велику музичну пам'ять, та певність удару. Треба підчеркнути його технічне опанування виконуваних творів, яке виказалось не лише в клясичних творах, але й у модерній музиці як Бартока — Танок медведя. Тут можна зачислити й Баха — Триголосову інвенцію ц-моль, де спеціяльно молодий виконавець віддав правильні впадання голосів і зливання тонацій.

В деяких відіграних музичних творах далося відчути за різкі удари, що приглушували милозвучність мелодії.

Було б побажаним, щоб на будучі музичні виступи ініціятори концертів подумали про добрий фортепіян, чи піяніно, для правильного віддання й краси музичного твору.

Молодому Борисові Садовському належить побажати дальшої витривалости в праці над поглибленням музичного знания, щоб міг гідно репрезентувати українську націю в рядах славних українських музиків.

Марія Дуб

Театр для дітей в Ню Йорку

Українські батьки в Ню Йорку і околиці, що відповідне виховання своїх дітей зараховують до своїх життєвих завдань, повинні взяти до уваги такий важливий виховний засіб, яким є театр і зазнайомити з ним дітвору. Свого постійного українського театру ще не маємо, але можемо скористати з нагоди, яку дає нам за дуже дешеву ціну і в дуже приступний час відома нюйоркська Тавн Голл.

Тавн Голл зорганізувала дитячі театральні вистави, які відбуваються кожної суботи перед помуднем від жовтня 1960 року до квітня 1961 року. Кожного місяця є виведена інша відома дитяча казка, як, наприклад, кожної суботи в жовтні відбувалася вистава „Котика в сап'янцях". В лестопаді кожної суботи буде „Петро і вовк". В грудні дві перші суботи буде „Красуня і потвора". Після святочної перерви чотири суботи в січні буде „Білосніжка". В лютому „Івась і Ганнуся", в березні „Рип Вен Вінкел", а в квітні дві перші суботи „Пінокіо". Вистави зачинаються о год. 11-ій перед полуднем, кінчаються о год. 12.20. Після кожної вистави діти мають нагоду привітатися з дієвими особами і розмовляти з ними. Крім того є різні виграші і несподіванки. Обсада роль першорядна. Вступ — один доляр від особи; нема резервованих місць, хіба школи чи інші зорганізовані групи можуть мати місця резервовані і відповідну знижку.

Справді, була б велика шкода, якби наші українські батьки не використали цього театру і не дали своїм дітям такої корисної і гарної розривки, як професійними артистами виведені персонажі популярних і загально знаних казок.

М. Д.

Десятиліття „Молодої Просвіти" у Филаделфії

„Молода Просвіта", читальня та бібліотека української молоді у Филаделфії, одинока того роду організація у вільному світі, відзначає десятиліття свого існування. З тої нагоди влаштовується 4 грудня 1960 виставку п'єси в 3-ох діях зі співами і танцями Марійки Підгірянки п. назвою „В чужім пірТ'".

Цю виставку проготовляє гурток живого слова „Молодої Просвіти" під мистецьким проводом пані О. Селезінки, яка вже від давна знана, як організаторка збірних рецитацій та сценічних образів. У виставці візьме участь хор УМІ під керівництвом П. Ю. Оранського та балет під проводом П. І. Голубовської. Фортепіяновий супровід спочиватиме в руках П. І. Чумової.

Ця, дуже актуальна п'єса, викликає зацікавлення, головно серед дітей та молоді і також серед старших.

Виставка відбудеться в залі Горожанського Клюбу при Френклін вул. Початок о 6-ій годині увечері.

Збори Студентського Клюбу в Дітройті

10 вересня Студентський Клюб у Дітройті відбув Надзвичайні Загальні Збори, в яких взяли участь представники СУСТА і ФКУ — п. К. Савчук і п. С. Хемич. Надзвичайні збори відкрив п. М. Григорчук, голова місцевого клюбу і попросив на предсідника — п. Б. Федорака, а на заступника — п. Казієвича.

В зборах взяли участь представники від старшого громадянства: д-р М. Климишин від Шкільного Відділу УКК, д-р Заплітний від Рідної Школи, д-р Марітчак від Т-ва „Самопоміч", д-р Годів від Культ. Фундації Вейн університету, д-р Цап — опікун Студентського Клюбу і професор українcької мови Вейн університету, інж. Купинський від Т-ва Українських Інженерів і д-р Лисий від Українсько-американського Осередку.

Головними точками порядку нарад були організаційні справи українського студентства в ЗДА і організація української катедри при одному з більших університетів ЗДА.

Про організаційні справи говорив п. Савчук, інформуючи докладно про працю СУСТА і її репрезентацію назовні. На його думку, українське студентство вміло поборює великі труднощі і всіма силами змагає до того, щоб гідно репрезентувати іміґрацію і себе, як вірних і відданих синів поневоленої Батьківщини-України. Хоч працю утруднюють формальні і правні перешкоди, то при зусиллях можна багато осягнути, бо на нас спочиває велике завдання тому, бо ми є в такій щасливій ситуації, що можемо інформувати широкий світ про Україну. Він в імені СУСТА просив про всесторонню працю і сумлінне виповнювання своїх обов'язків. Пан Хемич говорив про потреби і завдання української катедри. Докладно представив окремі фази вже переведеної праці і конкретно представив плян праці на майбутнє. Основною причиною, що здержує працю, є сторінка фінансова, яка вимагає пляновости і обережности, але завдяки наполегливій праці окремих одиниць і ця справа, хоч поволі, але посувається вперед. Пан Хемич і всі присутні залишилися в переконанні, що організація української катедри стане фактом доконаним і то вже в недовгому майбутньому. Пан Федорак прийняв на себе обов'язки зв'язкового і обіцяв, що на таку важливу справу як українська катедра, не пожалує часу і праці. Він апелював до всього українського студентства і громадянства про співпрацю.

Речева дискусія виявила заінтересування обома справами і збоку студентства і старшого громадянства. Збори виявили, що наше студентство стоїть на висоті своїх завдань і докладно здає собі справу з минулого, а ще більше з майбутнього.

Закриваючи збори, предсідник подякував панам референтам за конструктивні реферати і за участь у зборах всім присутнім.

Збори протягнулися до пізньої ночі, але всі присутні сиділи до кінця і опустили залю з вдоволенням, що наша молодь зі зрозумінням оцінює наші потреби.

А. Б.

В жовтні було 67,490,000 затруднених і 3,388,000 безробітних

Вашингтон. — Статистичне бюро департаменту праці повідомляє, що в жовтні цього року число затруднених виносило 67,490,000 і було рекордовим числом для того місяця, але воно було на 277,000 менше, як у вересні 1960, а звичайно в жовтні число затруднених збільшується на 400,000 в порівнянні з попереднім місяцем. Число безробітних виносило 3,388,000 і було майже на 200,000 більше від вересневого числа. Звичайно в жовтні число безробітних зменшується на 200,000. Число безробітних в жовтні ц.р. становило 6.4 відсотка всіх робітних сил країни, а у вересні той відсоток становив тільки 5.7. В лютому цього року відсоток безробітних виносив тільки 4.8, але від того часу він постійно зростає і дійшов в жовтні до 6.4. Передбачають, що число безробітних зросте в цимових місяцях до 5-ох мільйонів, або і більше.

$8,338.53 на допомогу родині сл. п. Ст. Бандери

Комітет для переведення збірки на фонд допомоги родині сл. п. Степана Бандери в Клівленді подає до відома української громадськости наступне звідомлення:

Збірка у висліді дала суму $8,420.96; витрати (друкування відозв, листівок, кореспонденція, преса) виносили — $82.43; сальдо в сумі $8,338.53 переказано до банку в Ню Йорку Юніон Сквер Сейвінгс Бенк, число конта: 56131, на якому зложені суми призначені на допомогу родині.

Клівленд, 24 жовтня 1960 р.

За Громадський Комітет

Ст. Волян

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 6.

І. Швець, Алентавн	$ 10.00	Д. Гренда, Йорк	2.00
В. Куприк, Ню Йорк	10.00	Г. Гармаш, Ню Йорк	2.00
А. Блавцяк, Куртіс Бей	5.00	С. Зобнів, Рачестер	2.00
С. Левицький, Боффало	5.00	Н. Мороз, Бентвіл	2.00
М. Оглабяк, Дітройт	5.00	В. Пирський, Филаделфія	2.00
Б. Оленчак, Ріджайна	5.00	Я. Швайка, В. Гемстед	2.00
Д-р М. Зарицький, Бруклин	5.00	А. Котик, Ню Брітейн	2.00
С. Качмарський, Волей Ст.	5.00	М. Овчар, Гіксвіл	2.00
М. Чуховський, Віндсор	5.00	А. Білецька, С. Плейнфілд	2.00
М. Щурко, Вотерфорд	5.00	М. Білас, Филаделфія	2.00
М. Рибак, Шикаго	5.00	В. Осідач, Дірборн	2.00
Ю. Коробій, Медісон	3.50	М. Филик, Джерзі Сити	2.00
І. Гідей, Ню Йорк	3.00	Н. Добрянський, Ню Йорк	2.00
Н. Варій, Стретфорд	3.00	С. Мілянський, Ню Гейвен	2.00
С. Кійло, Мендівіл	3.00	І. Скробач, Оліси	2.00
В. Пишок, Алентавн	3.00	П. Соловський, Джамейка	2.00
А. Кісломед, Ворен	3.00	П. Сукмановський, Ниагра Фле	2.00
В. Бакалець, Пасейк	3.00	М. Пилипчак, Джерзі Сити	2.00
К. Миколя, Брит	3.00	М. Паранич, Филаделфія	2.00
А. Холевка Белвю	3.00	С. Поперечняк, Филаделфія	2.00
П. Костик, Джерзі Сити	2.00	В. Голубович, Флорал Парк	2.00
Н. Зелем, Чарлерой	2.00	Д-р П. Хрептовський, Амстердам	2.00
В. Гіль, Джерзі Сіті	2.00	С. Гаврищук, Елизабет	2.00
Н. Мартинович, Гл. Гарднер	2.00	М. Гіщинська Форт Дадж	2.00
Л. Бобак, Росфорд	2.00	Н. Лата Віндсор	2.00
Н. Коцур, Шикаго	2.00	С. Лібович, Ню Йорк	2.00
М. Бабій, Дітройт	2.00	С. Тимяк, Мейплвуд	2.00
І. Козак, Савт Бенд	2.00	А. Кухар, Бруклин	2.00
П. Загоруйко, Сеймор	2.00	С. Кухлевський, Трентон	2.00
В. Лагодюк, Н. Шикаго	2.00	П. Емхе, Балтімор	2.00
І. Куц, Шикаго	2.00	Е. Каменюк, Сиракюз	2.00
І. Урбан, Вотерліт	2.00	Ю. Луценко, Бруклин	2.00
А. Старвецька, Ланкастер	2.00	П. Бережницький, Нюарк	2.00
С. Карпа, Гілсайд	2.00	І. Голембйовський Н. Гейвен	1.00
Р. Мельник, Стемфорд	2.00	І. Кулинич, Шикаго	1.00
О. Рибалт, Понґтавн	2.00	М. Балко, Вілкс Бері	1.00
М. Дикий, Шикаго	2.00	А. Букшований, Бейон	1.00
П. Вітенко, Вілінг	2.00	А. Бубняк, Елмайра	1.00
Д-р А. Хомин, Ліма	2.00	П. Сабат, Трентон	1.00
П. Тіцький, Конкорд	2.00	В. Сич, Едистон	1.00
В. Дякун, Фенікcвіл	2.00	К. Котило, Бріджпорт	1.00
Ю. Михуда, Червіл	2.00		
В. Криса, Лейквуд	2.00		
М. Палько, Филаделфія	2.00		
А. Юзва, Клівленд	2.00	Разом	$ 222.50
М. Цьок, Лінден	2.00	Раніше проголошено	$ 1,462.35
М. Чорнодольський, Н. Йорк	2.00		
М. Оберишин, Нюарк	2.00	Разом	$ 1,684.85

ЗІ СПОРТУ

Третя перемога підряд

Гота СК — УСК Ню Йорк 3:4 (2:3)

УСК: А. Голуб, — П. Черемха (А. Олинець)' Р. Підгорецький, — В. Форнеро, Дж. Керні, Е. Чижович, — В. Чижович, Р. Паркер, (М. Вітюк), К. Мушак, Е. Савіно, Е. Моралес.

Ворота: 27 хв. 0:1 — Е. Савіно, 30 хв. 0:2 — К. Мушак, 41 хв. 1:2, 42 хв. 2:2, 45 хв. 2:3 — В. Чижович, 48 хв. 2:4 — В. Чижович, 90 хв. 3:4 Наріжняки: 2:2. Суддя: Т. Кевіл. Глядачів 500.

Неділя, 30 жовтня. Змагання двох новиків „Оберліґи" на площі Шіценпарку відзначилися двома різними половинами, підрядним здобуттям воріт, швидкістю і викиненням з площі по одному змагунові обидвох клюбів. Усунення Мушака відбилося неґативно на грі нашої дружини, а рівночасно усунений змагун Готи був далеко меншої вартости і його втрата була для Готи менш болючою. Мушак буде відсутній чотири тижні.

В УСК-у дебютували три змагуни „Спарти" з Торонта: Керні, Савіно і Моралес. Останній, чотирикратний репрезентант Перу, його дріблінґ, чистість стрілу і взагалі постава є насолодою для глядача. Від нього не відстає далеко Савіно. Керні ще вповні не оправдав свого імени репрезентанта Канади на середині помочі. Беручи під увагу цілість гри, Віктор Форнеро на помочі був найкращим змагуном на площі, якому вміло і з душею асистував Еньо Чижович. Крім цих двох змагунів, та ще може Керні, інші змагуни дефензиви УСК залишились відкритими до дальших побажань. Змінливий стан дефензиви ілюструє найкраще відношення воріт УСК-у 13:13 при лише одній програній та одній нерішеній. При втраті такого числа воріт аж три виграні УСК-у свідчать добре про його напад.

Всім є відоме переконання автора цих рядків супроти „перевантаження" української дружини чужими змагунами. Але він чесно мусить признатися, що після десятьох хвилин гри він був „переконаний" у важливості нових „здобутків". Очевидно, що набути цих змагунів не було б можливо без щедрої руки численних симпатиків УСК-у.

Роман Лисняк

„Україна" Монтреаль гостем „Чорноморської Січі" Нюарку „Чорн. Січ" — „Україна" 1:3 (1:1)

Нюарк 30 жовтня 1960 р. Згідно з програмою ювілейних святкувань „Чорноморської Січі", відбулися товариські футбольні змагання Ювілята і „Україною" Монтреаль. Переможцем вийшли гості, колишній чемпіон Канади.

Перебіг гри, як і вислід, ще раз показали нам, що „Чорн. Січ" є на добрій дорозі до кращого завтра. Між нашими молодими спортовцями є непересічні таланти, які при дбайливій праці Управи, зможуть в майбутньому конкурувати з коштовними „імпортами" з різних країн. Фаховий тренер і обов'язкові тренінґи наших молодих футболістів, справа важна і на часі. „Україна" М. виступила в складі: Середюк, Палінський, Келебай, Крукшенк, Томпсон, Менарі, Бустаменте, Вільсон, Мартіно, Шило, Кулик, Майлес, Поллок і Ілай.

„Чорн. Січ": Бенедето, Жолудко, Презимірський, Каздоба II, Дуткевич, Марчук, Шпон, Гура, Хромовський, Паук, Кіралі, Василькевич і Веб.

Коротка передзмаґова церемонія, слово голови „Чорн. Січі" п. Ю. Іванцова, вручення квітів та спільна знимка і врешті суддя п. Лісевич дає сиґнал початкові гри. Перша половина пройшла під знаком легкої переваги „України". Перші ворота змагань для гостей здобув Мартіно з подачі Бустаменте-Палінського в 21-ій хвилині гри. Вирівнюючі з карного для „чорноморців" здобув Каздоба II в 42-ій хвилині. Дальші нагоди для обох дружин були невикористані або унешкідливлені воротарями. Особливо Середюк був знаменитий. В другій півгрі жадна з дружин не мала замітної переваги, одначе напад „України" з Шилом в центрі зумів здобути дальших двоє воріт в 65-ій і 84-ій хвилинах (Мартіно з подачі Шила Вільсона і Шило з подачі Мартіно-Менарі). Цілий ряд наступів на ворота „України" здержав Середюк і добра оборона Палінський-Келебай. Перед закінченням змагань суддя усунув з площі Марчука і Бустаменте за неспортову поведінку. В загальному були це змагання без емоцій та гарних акцій-заграгань. Коротка площа і сильний вітер були головною причиною, чому дружини не змогли вповні задовольнити глядачів. Передзмаг юньйорів: „Чорн. Січ" — УСК Ню Йорк 2:0. Ліговий вислід учнів в Німецько-Американській лізі: „Чорн. Січ" — Чехословаки 6:0.

Після змагань у великій залі „Чорн. Січі" відбулося прийняття для змагунів і членів СТ „Україна" Монтреаль та господарів, в якому взяли участь представники: СУАСТ — д-р Е. Жарський, УСТ „Тризуб", Филаделфія — п. Щупаківський, проф. М. Андрухів і п. Горобійовський від СТ „Україна" М.

Святочну спортову громаду від господарів вітали д-р Янів, член Управи „Чорн. Січі" і А. Кормило, голова матірного Т-ва „Чорн. Січ".

О. Твардовський

УАСТ Рачестер — Ренджерс 5:1 (3:0)

Рачестер, 10. 30. 1960. — В першій рунді гор за аматорську чашу Америки УАСТ Рачестер виелімінував Рачестер Ренджерс. Гра відбулась при дощовій погоді та розмоклім грищі. Д. Когут став героєм дня, стріливши чотири ґолі. П'ятого ґоля забив В. Закалужний з карного.

Симпатики копаного м'яча повинні більше цікавитися змаганнями УАСТ-ва, щоб своєю присутністю допомогти проводові та змагунам у їх корисній праці. Тільки тоді зможемо здобути більші успіхи, чи то в спорті, чи в других ділянках, коли всі наші почини матимуть моральну та матеріяльну підтримку не малої горстки фанатиків, але ширшого кола українського громадянства. Вірю, що справа спорту не є маловажною для громади українців в Рачестері, та що наші сподівання на її піддержку не даремні.

Микола Сіна

Тризуб — Ґаліція 2:2 (0:1)

Неділя, 6 листопада. — Ворота стрілили для Тризуба: Кампо в 12-ій хвилині та Нога у 18-ій хв. другої півгри.

Обидві дружини виступили в своїх найсильніших складах. Тризуб з Кампом, який грав перший раз в цьому сезоні. Перші хвилини гри показали, що наша дружина матиме важку переправу з гостями, яких одинадцятка зложена з імпортованих змагунів, та показувала комбінаційну гру високої кляси. Ґаліція, маючи перших 20 хвилин переваґу в полі, не зуміла пробитись через наші оборонні лінії. Опісля гра вирівнялася і здавалося, що наші таки заженуть м'яча в сітку противника. Однак не склалося так добре. В 41-ій хвилині криловий гостей не критий Рачем, який стояв майже на середині лінії, провів швидко м'яч під наші ворота і сильним стрілом змусив нашого воротаря до капітуляції. Протести, що це був офсайд, не мали успіху, і такий стан залишився до перерви.

В другій півгрі на місце Рача прийшов Варґа, а на місце Яковини — Длуґош. Тризуб взявся завзято до праці та осягнув легку переваґу, яка принесла в 12 хв. перші ворота зі стрілу Кампо, якому гарно випрацював подачу Кравець. При дальшій перевазі на 18-ій хвилині Нога з подачі Кампо виминув оборонців та гострим стрілом підвищив вислід до 2:1. Здавалось, що розв'язався мішок на ґолі, а тимчасом еґоїстична гра деяких змагунів не дозволила закріпити перемоги за Тризубом. Це і привело до втрати однієї точки, коли противник на шість хвилин перед кінцем здобув вирівняння і повіз одну цінну точку до Ню Йорку.

Оцінюючи гру дружин, треба признати, що змагання велись, як колись в рідному краю, на високому рівні. Дружина гостей виявилась дуже сильною і технічно доброю, так що її противникам не буде легко з нею виграти. В Тризубі ще бракує зіграння і співпраці, часті „кивання" приносили замішання та небезпеку в наше запілля, а в глядачів непевність та страх за остаточний вислід змагань.

Ніт

Ґватемальський уряд поборює військову революту

Ґватемала. — В неділю 13 листопада група невдоволених із уряду теперішнього президента Міґуеля Ідіґораса Фуентеса почала революту і втекла до північно-східнього міста Закапа, де їх під час дня атакувало урядове летунство. Вполудне урядове радіо остерігало повстанців, що вишле проти них збройні сили в числі 3.000 вояків, якщо повстанці не піддадуться. Одночасно президент Фуентес скликав раду міністрів, на якій оголошено вимковий стан в цілій країні. Повстання почалося тим способом, що група заарештованих давніше офіцерів вбила в форті Матаморос полковника і капітана та втекла з частиною місцевої залоги і деякою зброєю. За урядовими вістками група повстанців має виносити коло 100 осіб. Одночасно повстання вибухло і в районі Пуерто Баріос на північному заході. Немає спокою і в Республіці Нікараґва, де повстанці захопили 200 шкільних дітей, яких тримають як закладників. Там повстанці почали були збройний виступ ще при кінці тижня, який їм не вдався, і тепер вони хотіли б дістати ґарантію, що їм нічого не станеться, коли вони схочуть втекти ма кордон країни.

В ОН признають Касавубу право репрезентації, — в Конґо стрілянина

Об'єднані Нації. — Наприкінці минулого тижня президент Конґа Жозеф Касавубу, противник прокомуністичного першого конґолійського прем'єра Патріса Люмумби, який все ще не зрікся свого титулу, відніс в Об'єднаних Націях перемогу настільки, що Мандатна Комісія визнала за правильне, щоб він на чолі призначеної ним делеґації репрезентував в Генеральній Асамблеї Конґо. До цього часу Конґо, хоч член ОН, не мало своєї репрезентації, бо Мандатна комісія не знала котрій з ворогуючих сторін признати це право. 6 членів Мандатної комісії було „за", 1 совєтський голос „проти", а 2 стримались. Але дебати над Конґо в Генеральній Асамблеї тим часом відложені і треба нового внеску, щоб їх відновити. — В самому Конґо вперше війська ОН почали стріляти — щоправда в повітря на пострах, під час бурхливих демонстрацій, затіяних в столиці Конґа Леопольдвілі прихильниками президента провінції Леопольдвілю, Клеофаса Камітату, арештованого вночі віськом шефа штабу конґолійської армії полк. Мобуту. Кількасот аґресивних демострантів були з партії Африканської солідарности, головою якої є арештований Камітату, палкий союзник і прихильник Люмумби. Партія Африканської солідарности складається з членів конґолійського племени Бамбала. Головною причиною неспокою в Конґо все ще є те, що десяток тамошніх племен одні з одним смертельно ворогують. Представник місії ОН в Леопольдвілі поїхав до полковника Мобуту і старався за звільнення Камітату, але після двох годин даремної суперечки від'їхав з нічим. Скільки жертв було в отій демонстрації, що її здусили конґолійські вояки наспілку з вояками ОН — не подано. Після двох днів Мобуту і Камітату видали комунікат про своє „замирення" і Камітату вийшов на волю.

МЕРІЛИН МОНРО І АРТУР МІЛЛЕР РОЗВОДЯТЬСЯ

Ню Йорк. — 45-річний драматичний письменник — Артур Міллер і 34-річна кінова зірка Мерілин Монро (Норма Джейн Бейкер) повідомили пресу, що вони старатимуть про розвід після більше як 4-річного подружжя. Вони взяли цивільний судовий шлюб 29-го жовтня 1956-го року, але кілька днів пізніше вона перейшла на жидівську віру і взяла релігійний шлюб перед рабіном бо хотіла бути тієї самої релігії, що і її головік. Для Монро розвід не є новиною бо це вже третій в її житті а для Міллера також не є це траґедією, бо він розводиться вже вдруге, і від першої жінки має двоє дітей. Адвокати обоїх заявлють, що вони розходяться „по приятельськи" Мерілін Монро має вже нового приятеля між кіновими працівниками, і можливо, що вона вийде за нього заміж, вже по раз четвертий.

● **У теперішніх виборах в Японії** головною спірною справою є ніби — американсько-японський договір приязни. Але пересічний японець, особливо на провінції, не цікавиться справами закордонної політики, а своїми буденними справами. І тому він має довіря більше до теперішнього консервативного уряду, як до соціялістів і комуністів. Ото ж загально передбачують перемогу консерватистів і прогру комуни.

● **Департамент праці** повідомляє, що в 1959 році 8,700,000 робітників дістали збільшення заробітної платні від трьох до дев'ятнадцять центів за годину праці.

НОВІ КНИЖКИ

ПОЕЗІЯ

Лесич Вадим. НАПЕРЕДОДНІ. Поема. Відбитка з журналу „Вісник", ч. 7-8 (141-142), липень-серпень 1960. Ню Йорк, 8-ка. Стор. 16.

Олександра Черненко. ЛЮДИНА. Поема на 18 пісень. Видавництво „Київ", Филаделфія, 1960. м. 8-ка. Стор. 62/2 нп.

Галя Мазуренко. ПОРОГИ. Видавництво „Дніпрові пороги". Лондон, 1960. м. 8-ка. Стор. 72.

М. І. Мандрика. МАЗЕПА. Поема. Передмова проф. Ярослава Рудницького. Вінніпеґ, Канада, 1960. 8-ка. Стор. 78/1 нп.

Ігор Калиненко. ТРОЯНДНІ ДАЛІ. Збірка друга. Друковано на правах рукопису. Лювен, Бельгія, 1960. 8-ка. Стор 45/3 нп.

УКРАЇНСЬКЕ ЄВШАН-ЗІЛЛЯ В КАНАДІ. Ювілейна збірка творів О. Іваха в 40-ліття його праці пером. 1920-1960. В-во „Тризуб", Вінніпеґ, 1960. 8-ка. Стор. 31/1 нп. (Відбитка з „Українського Голосу")

І. Хміль. ГОМІН ПОЛІССЯ (Поезії). Бібліотека Літопису Волині, ч. 5. Накладом автора. Вінніпеґ, Ман., 1960. 8-ка. Стор. 243/11 нп.

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Любомир Винар. ОСТАП ГРИЦАЙ — ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ. „Зарево". Літературна Комісія. Клівленд, 1960. м. 8-ка. Стор. 92. (З портретом О. Грицая).

Богдан Кравців. ЛЕОНІД МОСЕНДЗ І ЙОГО „ОСТАННІЙ ПРОРОК". Накладом Комітету для видання творів Л. Мосендза. Ню Йорк—Торонто, 1960. 8-ка. Стор. 32. (Відбитка вступної статті до роману Л. Мосендза „Останній Пророк").

Борис Олександрів. „СЛОВО О ПОЛКУ ІГОРЕВІМ" — „ПАМ'ЯТНИК СТАРОУКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕНСТВА. Нарис. Видавництво „Молода Україна". Торонто, 1960. 16-ка. Стор. 32. (Відбитка з журналу „Молода Україна").

МОВОЗНАВСТВО

Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Том CLXVIII. Збірник Філологічної Секції, том 29. Пантелеймон Ковалів. ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОРІВНЯННІ З ІНШИМИ СХІДНЬО-СЛОВ'ЯНСЬКИМИ МОВАМИ. Ню Йорк—Париж—Сідней—Торонто, 1960. 8-ка. Стор 240.

ЕНЦИКЛОПЕДІЇ

Наукове Товариство ім. Шевченка. ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Словникова частина. Зошит 13. 8-ка. Стор. 961-1040.

Євген Онацький. УКРАЇНСЬКА МАЛА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ. Книжка VII. Літери ЛЕМЕ. Накладом Адміністратури УАПЦеркви в Арґентині. Буенос Айрес, 1960, 4-о. Стор. 823-948.

РЕЛІГІЯ

Проф. Пантелеймон Ковалів. ПРОБЛЕМА РЕЛІГІЙНОЇ СВІДОМОСТИ. Українська Православна Церква в США. Науково-Богословський Інститут. Ню Йорк—Бавнд Брук, 1960. 8-ка. Стор. 35/1 нп.

ІСТОРІЯ І МЕМУАРИСТИКА

Д-р Матвій Стахів. ЗАХІДНЯ УКРАЇНА. Нарис історії державного будівництва та збройної і дипломатичної оборони в 1918-1923 роках. Том V. Український Робітничий Союз. Національно-освітня Бібліотека. Скрентон, 1960. Сто 8-ка. Стор. 192.

Олекса Кузьма. ЛИСТОПАДОВІ ДНІ 1918 Р. Із шкіцами. Видання друге. Накладом Видавничої Кооперативи „Червона Калина". Львів, 1931—Ню Йорк, 1960. 8-ка. Стор. 443/5 нп, 16 карт і плянів. (Фотодрук із першого львівського видання).

УКРАЇНСЬКА ГАЛИЦЬКА АРМІЯ. У 40-річчя її участи у визвольних змаганнях в 1918-1920 рр. Матеріяли до історії. Том II. Видав хорунжий УСС Дмитро Микитюк. Вінніпеґ, 1960. 8-ка. Стор. 383/1 нп.

Д-р Любомир Винар. ПРОБЛЕМА ЗВ'ЯЗКІВ АНГЛІЇ З УКРАЇНОЮ ЗА ЧАСІВ ГЕТЬМАНУВАННЯ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО 1648-1657. Історична студія. Накладом Української Видавничої Спілки. Лондон, 1960. 8-ка. Стор. 21 нп. (Відбитка з журналу „Визвольний Шлях").

Андрій Качор. РОЛЯ „ПРОСВІТИ" В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ. Українська Вільна Академія Наук. Серія. Літопис УВАН. Накладом Товариства „Просвіта" в Порт Артурі. Вінніпеґ, 1960. 8-ка. Стор. 31/1 нп.

Д-р Тиміш Олесюк. ЯК ЗА ДЕОКЛЕТІЯНА. (Сторінка зі споминів). Накладом автора. Бавнд Брук, 1960. 8-ка. Стор. 26/2 нп.

ГЕОГРАФІЯ І КАРТОГРАФІЯ

В. Кубійович і Е. Жарський. КАРПАТИ. (Відбитка з Енциклопедії Українознавства, III, сторінки 963-974). Париж—Ню Йорк, 1960. 8-ка. Стор. 13/3 нп.

Б. Кравців і Г. Колодій. КАРТОГРАФІЯ. (Відбитка з Енциклопедії Українознавства, III, сторінки 977-982). Париж—Ню Йорк, 1960. Стор. 8.

ЗБІРНИКИ Й АЛЬМАНАХИ

Український Вільний Університет. НАУКОВІ ЗАПИСКИ 1959: Ч. 3. Мюнхен, 1960. 8-ка. Стор. 75/5 нп.

НОВИЙ ОБРІЙ. Альманах. Література, мистецтво, культурне життя, ч. 2. В-во „Ластівка". Мельбурн—Аделеаїда, Австралія, 1960. 8-ка, Стор. 239/1 нп.

ШЛЯХАМИ ЗОЛОТОГО ПОДІЛЛЯ. Зредаґував Степан Конрад. Видання комітету „Тернопільщина". Филаделфія, 1960. 8-ка. Стор. 285/3 нп.

НЕВМІРУЩА ПІСНЯ. Ювілейний Альманах Хору „Думка" в Ню Йорку, 1949-1959. Ню Йорк, 1960. 4°. Стор. 111/1 нп.

ПОЛІТИКА І ПУБЛІЦИСТИКА

Проф. М. Гадяцький. ДЖЕРЕЛА МОСКОВСЬКОГО КОМУНІЗМУ. Видання Крайової Управи Спілки Визволення України в Канаді. Торонто, 1960. 8-ка. Стор. 127/1 1 нп.

ЗА ПРАВОПОРЯДОК В УКРАЇНСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ РАДІ. 8-ка. Стор. 16. Мюнхен, 1960. (Публікація фракцій УНРади, Української Соціялістичної Партії, Українського Національного Демократичного Об'єднання і Союзу Земель Соборної України — Селянської Партії).

Головна Управа Спілки Визволення України. ПРОГРАМА СПІЛКИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ. Ню Йорк, 1960. 32-а. Стор. 28/4 нп.

МИСТЕЦТВО

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА. Заходами Українського Виставкового Комітету в Дітройті, 24 вересня — 2 жовтня 1960. Матеріяли до каталогу зібрали С. Гординський, М. Дмитренко і д-р Б. Стебельський. Ню Йорк (1960). 8-ка. Стор. 39/1 нп. 32 нп, ілюстрацій

І. Кошелівець. КІНО. (Відбитка з Енциклопедії Українознавства, III. Сторінки 1038-1040). Париж—Ню Йорк, 1960. 8-ка. Стор. 5/нп.

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

Леся Храплива. ЗАБАВКИ МАРТУСІ. Ілюстрації Ніни Мудрик-Мриц. Видавництво „Українським Дітям". Ню Йорк—Мюнхен, 1960. 4°. Стор. 16 нп.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Відд. 117, „Запорозької Січі", відбудуться в суботу, дня 19-го листопада 1960 р., в год. 7-ій веч., в приміщенні при 33 Іст 7-ма вул. в Ню Йорку. Всіх членів просимо явитися точно. — С. Кучма, предс.; В. Калина, секр.

ТАРЗАН, ч. 4553. Зникнення Джіма.

— Я їх бачу тепер! — крикнув Джім. — Дивіться між дерева... Тінь без жадної матерії!

—Ви поденервовані, — заспокоював Тарзан. — Вранці вирішимо, що нам робити,

...Та коли вранці мавполюд збудився, стверджив, що жахом пройнятий Джім Біґґім зник!